

ДЕМЧЕНКО С.А. ст. гр. МЭД-10с
Наук. керів.: Гомаль. І.І., к.т.н., проф.
ДВНЗ "Донецький національний технічний університет"
м. Донецьк

ОБҐРУНТУВАННЯ ДЖЕРЕЛ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «МАШИНОБУДІВНИК»

Здійснено аналіз і вибір ефективних джерел залучення інвестицій для фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Встановлено що найвигіднішим джерелом фінансування є лізинг.

Актуальність. Проведення активної інноваційної політики є одним із головних шляхів подолання кризового стану економіки країни. Інноваційна діяльність спрямована на кінцевий позитивний результат, тобто на впровадження новинок, пов'язаних з вдосконаленням управління, техніки, технології, організації виробництва та праці тощо. Для підвищення ефективності інноваційної діяльності потрібно залучення значних інвестицій.

Перехід до ринкової економіки поставив в даний час перед виробничими підприємствами різних галузей промисловості одну з важливих проблем: як затвердитися в умовах зростаючої конкуренції, скорочення частки ринку, складнощів пошуку партнерів і обмеженості фінансових ресурсів.

Одним зі стратегічних напрямків і, одночасно, джерелом ефективного розвитку машинобудівних підприємств є зовнішньоекономічна діяльність. Світова економічна криза спонукає підприємства ще активніше зайнятися пошуками всіляких резервів розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Мета дослідження: аналіз і вибір ефективних джерел залучення інвестицій для фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Основна частина. Сучасний розвиток в умовах ринкової економіки форм власності, характеру взаємин між окремими суб'єктами господарювання зумовив появу великого набору потенційно можливих джерел фінансування підприємств. В той же час умови надання фінансових ресурсів, а також результати їх використання істотно розрізняються. Потреба підприємства в інвестиціях визначається з урахуванням власних джерел фінансування, до яких відносяться чистий прибуток, амортизаційні відрахування, виручка від реалізації майна, що вибуває, та інші кошти.

Класифікація джерел фінансування розвитку виробництва представлена на рисунку [1].

Як відомо, використання внутрішніх джерел має ряд переваг: підвищується стійкість, надійність і кредитоспроможність підприємства; виключаються витрати на фінансування; підвищується незалежність від зовнішнього капіталу; з'являється можливість швидшого повернення заємного капіталу і зменшення витрат на виплату відсотків по ньому. Проте в умовах економічної кризи можливості внутрішнього фінансування промислових підприємств обмежені через низькі результати виробничо-господарської діяльності більшості суб'єктів господарювання

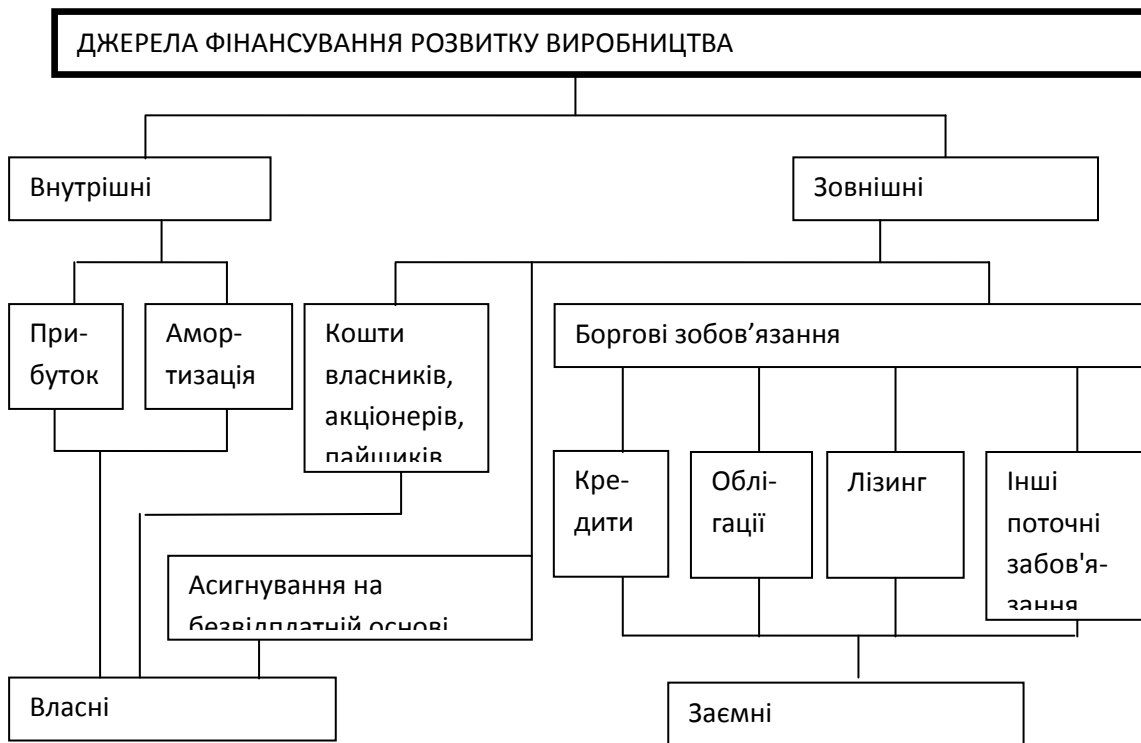

Рисунок — Джерела фінансування розвитку виробництва

Фінансовий аналіз ТОВ „Машинобудівник” показав, що підприємство є збитковим — 153,2 тис. грн. Коефіцієнт поточної ліквідності підприємства, що змінювався в інтервалі 0,73-0,77 значно менше нормативу (2,0). Коефіцієнт швидкої ліквідності (0,27-0,36) також менше нормативного значення (1,0). Коефіцієнт абсолютної ліквідності — 0,01 не наближається до нормативного значення (0,2). Отже, можна зробити висновок про неплатоспроможність і неліквідність балансу підприємства.

Другу групу складають зовнішні джерела фінансування, які розділяються на власні засоби і заємний капітал. Власні зовнішні джерела включають засоби власників підприємства, акціонерів, пайовиків. Фінансування на основі власних засобів є найбільш переважним зі всіх видів зовнішнього фінансування, оскільки воно не знижує фінансової

стійкості підприємства і полегшує умови здобуття коштів. Залучення акціонерного капіталу як одне із зовнішніх джерел фінансування інвестицій має широке поширення. Як показує світова практика, акціонерні товариства є дієвим способом мобілізації фінансових ресурсів. Проте ця здатність акціонерного капіталу може бути реалізована лише у разі, коли буде забезпечена привабливість акцій, що випускаються акціонерним підприємством, у вигляді дивідендів, участі в управлінні і так далі. Проте сьогодні використання цього джерела обмежене фінансовими можливостями потенційних акціонерів, низьким рівнем довіри до цього виду вкладів, незадовільними, а тому непривабливими результатами роботи акціонерних підприємств.

Другий різновид зовнішнього фінансування є використання заємних коштів, що надаються кредиторами. Основою залучення цього джерела є не участь власників фінансових коштів в інвестиційних процесах, а кредитні стосунки які приводять до додаткових витрат за рахунок оплати відсотків і зниження прибутку. Використання заємних джерел має свої переваги і недоліки.

Основною перевагою є те, що використання заємного капіталу приводить до підвищення ефективності власного. В той же час використання заємного капіталу здійснюється на платній основі і приводить до збільшення витрат на виробництво у зв'язку зі збільшенням собівартості на величину виплати відсотків за кредит; підвищує залежність підприємства від зовнішнього середовища, нестійкість і ступінь ризику. Підвищення долі заємних коштів також не сприяє залученню додаткового капіталу. В той же час, зміна зовнішніх умов в ринковій системі господарювання може терміново вимагати додаткових коштів, отримання яких важко при великому боргу. Це може привести підприємство до кризисної ситуації і банкрутства. Таким чином, використання заємних ресурсів як джерела фінансування інвестицій має свої позитивні і негативні сторони.

Але не дивлячись на теоретично відомі переваги кредитування, можливості залучення цього джерела для оновлення виробництва обмежені, оскільки в умовах нестійкості національної банківської системи кредитна політика банків майже не передбачає довгострокових стосунків що призводить до відсутності довгострокових кредитів. Конкуренцію банківській системі могли б скласти інвестиційні фонди, але в Україні на сьогоднішній день вони свого призначення не виконують.

Нетрадиційною для України формою фінансування є лізинг [2]. Як введено, основи економічних стосунків складає власність на засоби виробництва. Тому розвиток форм власності в Україні обумовлює еволюцію економічних стосунків, включення в систему господарювання нових інструментів, відповідних рівню розвитку товарно-грошових стосунків. Одним з таких інструментів є лізинг. Він з'явився виходячи з

необхідності розвитку економіко-правових стосунків учасників підприємницької діяльності і створення передумов для адекватних кількісних і якісних змін продуктивних сил.

Розвиток ринку лізингових послуг в Україні залежить від зовнішніх і внутрішніх умов. До зовнішніх умов можна віднести: законодавчу базу лізингу, що дозволяє здійснювати оптимальне оподаткування лізингових операцій; нормативні документи, чітко регулюючі бухгалтерський облік, митний контроль та інше; прогресивні заходи державної підтримки діяльності лізингових організацій; створення дієвої інфраструктури лізингової діяльності. До внутрішніх умов можна віднести: наявність кваліфікованих кадрів, що володіють питаннями організації лізингової діяльності; здібності управляти ризиками в цій галузі; забезпечення кредитоспроможності і стійкості власного підприємства. Забезпечення цих умов дозволить активізувати лізингову діяльність в Україні і підвищити ефективність використання цього джерела фінансування розвитку підприємств [3]. Умови лізингу є привабливішими, ніж ті, що пропонуються комерційними банками при кредитуванні. Тим більше, що саме за лізингом держава законодавчо закріпила податкові пільги, яких як ніколи потребують підприємства, що розвиваються [4].

Висновки. Проаналізувавши джерела фінансування розвитку виробництва встановлено, що внутрішніх коштів не вистачає для придбання нового устаткування: чистий прибуток і амортизація є незначними. Підприємство ТОВ „Машинобудівник” не є акціонерним, тому не може розраховувати на кошти пайщиків і акціонерів. Асигнування на безвідплатній основі, в умовах економічної кризи вони не можливі. Залишаються лише боргові зобов’язання, серед яких слід виділити кредит і лізинг. В умовах кризи, що також склалась на ринку банківських послуг, кредити беруться під великі відсотки, тому найвигіднішим джерелом фінансування виробництва є лізинг.

Бібліографічний список

1. **Хобта В.М.** Управление инвестициями: механизм, принципы, методы. — Донецк: ИЭП НАН Украины, 1996. — 219 с.
2. **Огнев Д.В.** Порівняльні характеристики альтернативних форм фінансування інвестицій і переваги лізингу. — Проблеми сучасної економіки, №27 від 02.06.2008.
3. **Хобта В.М., Гайдук В.А.** Проблеми і перспективи розвитку лізингу в Україні. — Донецьк: ІЕП НАН України, 2000. — 118 с.
4. Закон України „Про фінансовий лізинг” Відомості Верховної Ради (ВВР), 1998, N 16, ст. 68, із змінами, внесеними згідно із Законом N 394-XIV(394-14) від 14.01.99, ВВР, 1999, N9-10, ст. 67, в редакції Закону N1381-IV (1381-15) від 11.12.2003, ВВР, 2004, N15, ст. 231